

De samenredzame Samenleving

Visie op het sociale domein.

Motto: Zelf doen, samen doen, laten doen

Inleiding

Binnen het sociale domein is veel in beweging. Sinds 2006 is de gemeente verantwoordelijk voor de WMO. Het uitgangspunt van de wet is: gemeenten zijn in staat de ondersteuning van mensen beter te organiseren dan nu het geval is en kunnen een belangrijke rol spelen in het versterken van de sociale samenhang en kunnen zorgen dat iedere inwoner in staat wordt gesteld volwaardig aan het maatschappelijke leven deel te nemen. De bedoeling is dat de samenleving weer meer zelf aan zet is en dat er geen sprake is van verzekerde rechten. De gemeente vormt een vangnet om de minder zelfredzame burger in zijn beperkingen te compenseren.

Naast de ontwikkelingen van de WMO spelen er ook ontwikkelingen Centra jeugd en gezin (1 kind, 1 gezin, 1 plan), welzijn nieuwe stijl en het scheiden van wonen en zorg. Deze ontwikkelingen gaan vooral over wat genoemd wordt 'de overgang van verzorgingsstaat naar participatiemaatschappij'.

Daarnaast staan in het regeerakkoord een aantal stelselwijzigingen die worden doorgevoerd waaronder:

- De participatiewet (voorheen Wet Werken naar Vermogen)
- De Overheveling van de functies begeleiding en persoonlijke verzorging uit de AWBZ
- De Jeugdzorg
- Korting van 75% van het budget op huishoudelijke hulp uit de WMO

Bovengenoemde regelingen hebben allen betrekking op burgers met een beperking (van licht tot zwaar). Het aantal te ondersteunen burgers/klanten voor de gemeente zal toenemen; de hoeveelheid taken voor de gemeente neemt toe; de problematiek waar gemeenten mee te maken krijgen worden complexer, het aantal partners waar de gemeente mee samenwerkt neemt toe en de financiële risico's nemen toe.

De verschillende ontwikkelingen vragen van gemeenten dat zij zich bezinnen op hun rol ten opzichte van haar burgers en ten opzichte van haar partners. Om de samenleving weer zelf aan zet te krijgen is het noodzakelijk om fundamenteel ruimte te creëren voor de kracht van de burger. Daarbij blijft de ondersteuningsnoodzaak van de burger wel centraal staan voor de gemeente. De bezinning biedt de mogelijkheid om te komen tot een nieuwe inrichting van het sociale domein.

Naast inzet van burgers is ook de verticale verkokering van het sociale domein een onderwerp dat aandacht nodig heeft. Op dit moment is sprake van bureaucratie, regeldruk en een groeiende zorgvraag. Het gaat in het sociale domein vaak om dezelfde doelgroepen. Zij worden geconfronteerd met meerdere regelingen, loketten en professionals die soms nauwelijks met elkaar communiceren. Gezien de stijgende kosten en dalende budgetten is het ook belangrijk dat we op zoek gaan naar slimme manieren van werken en samenwerkingsvormen. Integraal en ontschot ondersteuning organiseren is noodzakelijk.

Uitgangspunten

De visie samenredzame samenleving geeft een richting aan de manier waarop de gemeente kan komen tot een effectieve en efficiënte aanpak in het sociale domein. Daarbij hanteren wij het motto; zelf doen, samen doen, laten doen.

De uitgangspunten van deze visie zijn:

- Burger, huishouden, buurt centraal
- Wereld terug naar de burger (zelfstandige burger en terugtrekkende overheid)
- Ondersteuning integraal en ontschot organiseren
- Krachtige burgers en krachtige professionals

Doel en resultaat

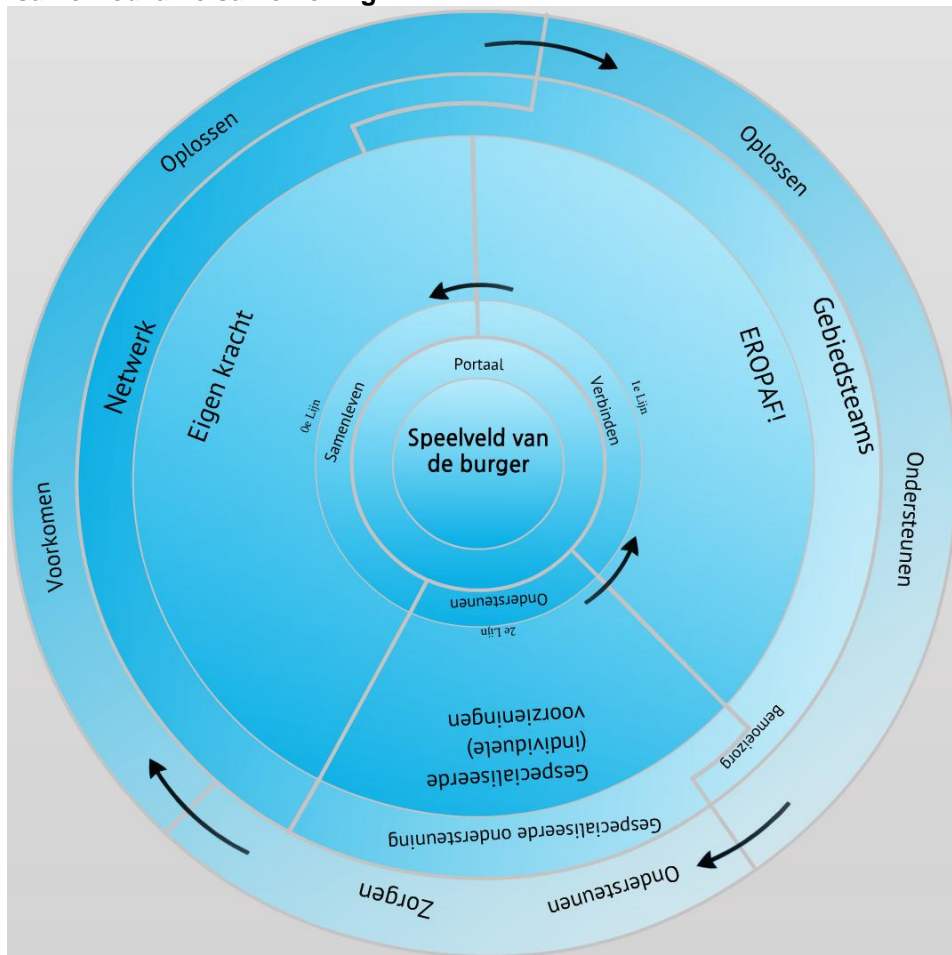
Het realiseren van een kwalitatief goede maatschappelijke ondersteuning, die uitgaat van de eigen kracht en verantwoordelijkheid van burgers en ruimte geeft aan stevige professionals met een brede blik.

Resultaat is een kwalitatief goede, effectieve en efficiënte dienstverlening voor de kwetsbare burgers. We hebben een samenredzame samenleving waarin meer wordt gevraagd van burgers, maar waar de gemeente en haar partners zorg dragen voor laagdrempelige voorzieningen voor, tijdelijk en permanent, minder zelfredzame burgers met als doel deze weer zelfredzaam te maken en instroom in duurdere (individuele en soms justitiële) hulpverlening te voorkomen.

Subdoelstellingen:

- Meer nadruk op preventie en tijdige signalering
- Verminderen van de mate en duur van afhankelijkheid van onze burgers;
- Terugdringen van bureaucratische last voor burgers, professionals en maatschappelijke organisaties;
- Voorkomen van schrijnende gevallen
- Beheersen van gemeenschappelijke kosten

Model samenredzame samenleving

*Een **portaal** (van het Latijn *porta* - deur, poort) is de algemene benaming van de ingang bij een groot, meestal publiek gebouw (tempel, [justitiepaleis](#), kerk, etc.) Bij [kerken](#) doet het portaal ook dienst als overgang tussen buiten en binnen. Men bevindt zich in het portaal reeds onder de bogen van de kerk, maar nog niet voorbij de kerkdeur. In de middeleeuwen een geliefkoosde plek voor [bedelaars](#) en zwervers die daar een beschutte (werk)plek vonden.

** De benaming van Netwerk en gebiedsteams kunnen lokaal ingevuld worden.

Toelichting op het model

Lokaal maatwerk

We streven zoveel mogelijk naar lokaal maatwerk waarbij we de burger, zijn netwerk en de buurt een hoofdrol toedichten. Iedereen maakt gebruik van zijn of haar mogelijkheden om zijn leven in balans te krijgen vanuit een omgeving waarin men het best tot zijn recht komt.

We willen van een verzorgingsgemeente naar een ondersteuningsgemeente. Daarmee bedoelen we niet dat we een doe-het-zelf samenleving nastreven. Met maatschappelijke partners, burgers en het netwerk vormen we een samenredzame samenleving.

Bij meervoudige problematiek hanteren wij herstel van het gewone leven als randvoorwaarde voor de verbetering van andere levensdomeinen.

Het speelveld van de burger en het portaal

Het speelveld van de burger en zijn huishouden omvat 9 levensdomeinen: Wonen, huishouden voeren, ontmoeten, meedoen, werken, opgroeien, rondkomen, leren en zorgen. Professionals die de vraagverheldering op deze levensdomeinen uitvoeren, hebben een brede blik. Zij hebben een signaalfunctie op alle levensterreinen.

D.m.v. een keukentafelgesprek dat overal kan plaatsvinden (het portaal) wordt door een goed opgeleide professional de vraagverheldering op deze levensdomeinen uitgevoerd. De professional kan zowel werkzaam bij de gemeente zijn als bij een maatschappelijke partner. Uitgangspunt is dat de 'professional' ongeacht zijn achtergrond werkt vanuit dezelfde visie, dezelfde gesprekstechniek hanteert, dezelfde taal spreekt, dezelfde boodschap uitdraagt, dezelfde aanpak hanteert en alert is op duikers en vragers.

Uitgangspunt bij de vraagverheldering is dat de burger zijn verhaal slechts een keer hoeft te doen, mits hij in het kader van zijn privacy het niet wenselijk acht dat zijn verhaal doorgegeven wordt.

Organisatie van de ondersteuning

Wij willen voorkomen dat bij meervoudige problematiek professionals ongeregisserd en onwetend van elkaar binnen een huishouden opereren. Daarom is ons uitgangspunt dat we per huishouden een centrale casusregie beleggen. Vanuit deze regierol wordt met doorzettingsmacht de ondersteuning van het betreffende huishouden gecoördineerd. Uit welke hoek de casusregie komt, is afhankelijk van het primaat en/of de zwaarte van de problematiek. Wie de casusregie voert, bepalen we in samenspraak met de burger. Via het keukentafelgesprek moet duidelijk worden waar het zwaartepunt van de problematiek ligt waarna vervolgens in samenspraak met de burger wordt wie de casusregie gaat voeren. Dat kan een professional zijn maar het kan ook de burger zelf of iemand uit het netwerk zijn.

Ondersteuning vanuit de 0^e lijn; Netwerken

Burgers die niet volledig op eigen kracht of met behulp van hun persoonlijke netwerk kunnen functioneren, krijgen ondersteuning vanuit de wijk of het dorp. Iedere burger is omgeven door een netwerk van andere krachtige burgers en vertegenwoordigers van organisaties (zoals scholen of sportverenigingen). Samen vormen deze de ogen en oren van de wijk of het dorp. Zij signaleren problemen, bieden elkaar ondersteuning waar mogelijk en geleiden daar waar noodzakelijk door naar de gebiedsteams.

De 1^e lijn als verbindende factor; Gebiedsteams

Binnen de gebiedsteams werken professionals en vrijwilligers samen in het bieden van laagdrempelige en ontschotter ondersteuning aan burgers. Uitgangspunten bij de ondersteuning zijn dat het dichtbij, laagdrempelig, samenhangend, afgestemd en proactief moet zijn.

Individuele gespecialiseerde ondersteuning; de 2^e lijn

Daar waar de kortdurende ondersteuning in de wijk of via het persoonlijk netwerk niet toereikend is om de beperkingen te compenseren wordt individuele gespecialiseerde zorg geboden. Het gaat bv. om de jeugdGGZ, ambulante begeleiding, beschutte werkplekken, gespecialiseerde dagbesteding, logeerplekken en re-integratietrajecten

De pijl naar rechts: van preventie naar zorgen

Preventieve maatregelen prevaleren boven curatieve maatregelen, maar curatieve maatregelen kunnen weer een preventief effect hebben op bijvoorbeeld een volgende generatie of het escaleren van situaties.

De pijl naar links: van gespecialiseerde zorg naar eigen kracht

Idealiter werken we vanuit de gespecialiseerde ondersteuning toe naar afschaling tot het niveau van de eigen kracht; de nulde lijn. Echter gezien het feit dat we te maken hebben met mensen met matige tot zware beperkingen is het een illusie om ervan uit te gaan dat dit resultaat te allen tijde behaald kan worden. Sommige burgers zullen structureel ondersteuning nodig hebben.

Samenvattend

We willen komen tot een samenhangende effectieve en efficiënte aanpak in het sociale domein. Uitgangspunt is dat we in principe uitgaan van zelfstandige en zelfredzame burgers. Daar waar ondersteuning nodig is, zien we een gedeelde verantwoordelijkheid met het eigen netwerk en maatschappelijke partners. We houden toezicht op de kwaliteit van de geleverde ondersteuning. We sturen op preventie. We zijn solidair met de zwakste in onze samenleving en we hanteren het kantelingprincipe van de Wmo. Dat wil zeggen dat niet langer het recht op zorg van de burger uitgangspunt is maar het bieden van compenserende maatregelen voor zijn beperkingen. De ondersteuning bepalen we niet door wat aangeboden wordt door instellingen, maar we kijken samen met de burger naar wat nodig is om deze mee te laten doen. Daar waar mogelijk hanteren we klantvolgende financiering. We geven de burger meer zeggenschap. We organiseren ondersteuning efficiënter, integraler, innovatiever en dichter bij huis, om zo beter maatwerk te leveren en rekening te houden met de kracht van onze wijken en onze burgers